

Datum: 28 januari 2022
Onderwerp: Internetconsultatie Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden
Contactpersoon: René Douwstra

Horus, de branchevereniging voor wettelijk vertegenwoordigers, wil door middel van deze brief reageren op de voorgestelde wijziging van de Regeling kwijtschelding belastingen medeoverheden. In onze reactie behandelen we de volgende onderdelen:

1. De voorgestelde extra vermogensvrijstelling is te laag;
2. De doelgroep die voor de extra vermogensvrijstelling in aanmerking komt is te beperkt;
3. Beoordeling arbeidsongeschiktheid;
4. Er dient meer benadrukt te worden dat gemeenten en waterschappen geen extra voorwaarden mogen stellen;
5. Een betere rechtsbescherming is nodig.

1) De voorgestelde extra vermogensvrijstelling is te laag

Leden van Horus hebben er dagelijks mee te maken: cliënten die rond moeten komen van een uitkering of minimuminkomen. Van dat geld moeten ze sparen voor een nieuwe fiets, wasmachine of matras. En van dat geld moeten ze ook de gemeentelijke belastingen betalen. Met de huidige voorgestelde regeling zal dit **niet** veranderen, want de voorgestelde extra vermogensvrijstelling is te laag. Op enkel een beperkte groep zal deze vrijstelling effect hebben.

Wij zijn van mening – en daarin onderschrijven we de reactie van de Landelijke organisatie Sociaal Raadslieden (LOSR, Sociaal Werk Nederland) – dat het goed is om te realiseren dat de vermogensgrenzen, zoals deze zijn vastgelegd in artikel 34 lid a onderdeel 3 van de Participatiewet zelfs al te laag zijn. In een recent rapport wordt aangegeven dat het ophogen van het bedrag goed te motiveren is.¹ Het is dan ook erg vreemd dat er nu bedragen worden vermeld die zelfs lager zijn dan de normen in de Participatiewet.

In het verleden is ook geadviseerd om een extra vermogensvrijstelling van € 2.000 te hanteren.² Dat bedrag is vanwege de inflatie inmiddels achterhaald. Naar huidige maatstaven is een extra vermogensvrijstelling van minimaal € 2.500 realistischer. Ook het Nibud adviseert met de BufferBerekenaar een andere noodzakelijke buffer. Een financiële buffer van ongeveer drie keer de maandlasten is gezond.

¹ W.F.A. Eiselin, H. van Deutekom en H.W.M. Nacinovic, [Rapport inventarisatie verbeterpunten Participatiewet](#), oktober 2021, p. 20.

² Nadja Jungmann, Tamara Madern, Roeland van Geuns en Andre Moerman, [Knellende schuldenwetgeving](#), juni 2018, p.41.

Als gemeenten de vrijheid hebben om de regels wat soepeler te maken, zorgt dit gegarandeerd voor meer armoede onder de Nederlandse bevolking en terugval in schulden.

Als de voorgestelde regeling doorgang vindt, is er sprake van rechtsongelijkheid.

2) De doelgroep die voor de extra vermogensvrijstelling in aanmerking komt is te beperkt

Het huidige voorstel beoogt de vermogensgrens voor een beperkt aantal groepen te verhogen.

Horus vindt, net als de LOSR, dat niet alleen de in dit voorstel genoemde categorieën personen, te weten de gepensioneerden en de arbeidsongeschikten, in aanmerking moet komen voor een extra vermogensvrijstelling, maar dat deze vrijstelling moet gelden voor iedereen (ook werklozen en werkenden). Want iedereen heeft een buffer nodig om een gezond financieel huishouden te kunnen voeren. Het tegenargument zoals dit in de toelichting wordt genoemd, dat dit tot een armoedeval gaat leiden, gaat niet op. Werkenden kunnen immers bij een laag inkomen ook in aanmerking komen voor kwijtschelding. Ook zij hebben baat bij een extra vermogensvrijstelling, zeker gezien de huidige stijging van de kosten voor levensonderhoud.

Wij vinden bovendien dat de vermogensvrijstelling voor alle gemeenten en waterschappen zou moeten gelden. Al die verschillen leiden tot onnodige rechtsongelijkheid. Wij stellen voor dat u de extra vrijstelling opneemt in de Uitvoeringsregeling invorderingswet in plaats van in de voorgestelde regeling.

Daarnaast is de voorgestelde regeling ingewikkeld. Er worden acht situaties onderscheiden waar een andere vermogensvrijstelling geldt.³ Hoe gaan minder zelfredzame burgers dit begrijpen? Dit vergt te veel van het 'doenvermogen'. Juist de burgers met een laag inkomen zijn vaak niet in staat hun zaken goed te regelen en lopen daardoor kwijtschelding mis. In dit kader is het schrijnend dat met name de verwachting van de overheid nog steeds is dat elke Nederlander 100 procent zelfredzaam is. Wij weten dat cliënten van onze leden nooit meer dan 80 procent zelfredzaam zullen zijn, en de meesten maar hooguit 20 procent zelfredzaam zullen worden. Het is tijd voor de overheid om dit gegeven te accepteren. En om daarbij te beseffen dat onze maatschappij steeds complexer wordt en zelfredzaamheid daarmee tegenwerkt. Met de regeling wordt een grote groep Nederlanders buitenspel gezet: deze groep zal nooit zelfredzaam worden.

3) Beoordeling arbeidsongeschiktheid

Daarbij is 'duurzaam arbeidsongeschikt' een criterium dat moeilijk uitvoerbaar is. De weduwnaar die vanwege arbeidsongeschiktheid een ANW-uitkering ontvangt, hoeft niet volledig te zijn afgekeurd; 45% arbeidsongeschiktheid volstaat. Deze weduwnaar moet vervolgens in het kader van deze vermogensvrijstellingsregeling bij de gemeente en het waterschap aantonen dat hij volledig arbeidsongeschikt is.

En hoe moet een bijstandsgerechtigde aantonen dat hij of zij arbeidsongeschikt is? Moeten er keuringsartsen komen bij de incassobureaus om te kijken of iemand wel echt arbeidsongeschikt is? Er

³ Artikel 4 lid1 a tot en met g van de voorgestelde regeling.

vindt nu lang niet altijd een medische keuring plaats om dit voor de bijstand vast te stellen. Of gaat de kwijscheldingsambtenaar dan de medische stukken inhoudelijk beoordelen? Lukt het dan wel bij het waterschap en niet bij de gemeente? Zo zijn er tal van praktische problemen te bedenken.

Hiermee komen we meteen op een ander heikel punt: de AVG. De incasso-organen van de gemeenten hebben maar weinig gegevens in hun systemen staan. En met die gegevens moeten ze berekenen of iemand belasting moet betalen of kwijschelding krijgt. We gaan er namelijk vanuit dat incassobureaus geen enkele toegang hebben tot medische gegevens en dit ook nooit zullen krijgen. Ze hebben zelfs niet het recht om deze gegevens op te nemen. Maar wat is het alternatief: moet iemand die arbeidsongeschikt is de rest van zijn leven bij alle organen bewijzen dat hij arbeidsongeschikt is?

De onderkant van de werkenden zijn de nieuwe armen. Lagere salarissen gaan maar met twee procent omhoog, terwijl prijzen met minimaal tien procent stijgen. Hoe aantrekkelijk is het voor iemand om vanuit de Participatiewet aan het werk te gaan als blijkt dat hij minder geld overhoudt dan toen hij nog bijstand kreeg? We moeten er met elkaar voor waken dat deze groep onder het bestaansminimum zakt. Déze groep is kwetsbaar voor de geopperde vermogensvrijstelling.

4) Er dient meer benadrukt te worden dat gemeenten en waterschappen geen extra voorwaarden mogen stellen

Wat dit onderdeel betreft onderschrijven we wederom de mening van de LOSR. Zij schrijven in hun reactie: 'De regels die gelden voor kwijschelding van gemeentelijke belastingen en waterschapslasten zijn in wet- en regelgeving vastgelegd. Gemeenten mogen hier maar beperkt van afwijken. Toch constateert de LOSR dat verschillende gemeenten extra voorwaarden hanteren om voor kwijschelding in aanmerking te komen. Bijvoorbeeld dat een verzoek om kwijschelding van de OZB en de afvalstoffenheffing niet in behandeling wordt genomen wanneer een aanslag hondenbelasting of parkeerbelasting niet is betaald, of wanneer eventuele invorderingskosten niet zijn voldaan. Deze werkwijze houdt de schuldenproblemen in stand of verergert die zelfs en is dus zeer onwenselijk.⁴ Benadruk in de toelichting op de regeling dat gemeenten en waterschappen dit soort extra voorwaarden niet mogen stellen.'

5) Een betere rechtsbescherming is nodig.

Bij een afwijzing van een verzoek om kwijschelding staat beroep bij de rechtbank niet open. Burgers die zich onrechtvaardig behandeld voelen, kunnen hun vraag dus niet bij een onafhankelijke rechter voorleggen. Juist in 'bewindvoerdersland' wordt oneigenlijke druk gezet. Zo incasseren incassobureaus nog veel te vaak direct bij de rechthebbende en niet bij diens bewindvoerder. Terwijl dit verplicht is (zie art. 1:12 BW): de beschermingsbewindvoerder treedt in plaats van de rechthebbende. Elke instantie wordt dus geacht direct te schakelen met de bewindvoerder. Maar, zo blijkt uit ervaring van onze leden, ondanks dat de bewindvoerder heeft geageerd, worden aanslagen en aanmaningen toch naar de cliënt gestuurd, waarbij vaak extra incassokosten in rekening worden gebracht. Bewindvoerders worden vervolgens in het ongelijk gesteld op het moment dat ze weigeren om

⁴ A.J. Moerman & C. van Hulzen, [Kwijschelding gemeentelijke belastingen en waterschapslasten. Armoede-instrument of drukmiddel?](#), Sociaal Bestek, augustus/september, p. 21-23.

Horus.

Nederlandse
Branchevereniging
Wettelijk vertegenwoordigers

namens hun cliënt de in dit kader gemaakte incassokosten te betalen. Ze kunnen dus geen procedure starten en hun cliënten lijden extra schade. Een betere rechtsbescherming is dus absoluut nodig voor de onderbewindgestelde.

Met vriendelijke groet, namens het bestuur van Horus,

René Douwstra

Bestuurslid